

Social Cohesion and Development

Vol 5, No 1 (2010)

Παναγιώτης Αλτάνης και Χαράλαμπος Οικονόμου (επιμέλεια) Σχέδιο Δράσης για την οριζόντια δικτύωση και τον συντονισμό των υπηρεσιών και φορέων Κοινωνικής Φροντίδας και Αλληλεγγύης για το Παιδί Αθήνα, Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2009, σ. 358

Αντώνης Κώστας

doi: [10.12681/scad.9552](https://doi.org/10.12681/scad.9552)

Copyright © 2016, Αντώνης Κώστας

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

Κώστας Α. (2016). Παναγιώτης Αλτάνης και Χαράλαμπος Οικονόμου (επιμέλεια) Σχέδιο Δράσης για την οριζόντια δικτύωση και τον συντονισμό των υπηρεσιών και φορέων Κοινωνικής Φροντίδας και Αλληλεγγύης για το Παιδί Αθήνα, Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2009, σ. 358. *Social Cohesion and Development*, 5(1), 85–87. <https://doi.org/10.12681/scad.9552>

Το έκτο και τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου είναι αφιερωμένο στα βασικά χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος κοινωνικής προστασίας, με έμφαση στις συνταγματικές εγγυήσεις της κοινωνικής ασφάλισης, της υγείας και της κοινωνικής πρόνοιας. Εδώ ακριβώς αποτυπώνεται και η αγωνία του συγγραφέα να αναδείξει τη λειτουργία του Συντάγματος ως αναχώματος απέναντι στην κατάργηση ή την αλλοίωση σημαντικών θεσμικών κατακτήσεων της κοινωνικής πολιτικής. Κλείνοντας, θα ήθελα να αναφερθώ πέρα από την επιστημονική αξία και τεκμηρίωση του έργου και την στράτευση του υπέρ των κοινωνικών δικαιωμάτων, σε μια τρίτη λειτουργία του, τη διδακτική.

Η συγγραφή ενός βιβλίου όπου αναλύονται βασικές αρχές και έννοιες αποτελεί μια ιδιαίτερη στιγμή του διδακτικού, ερευνητικού και συγγραφικού έργου. Κατά τη συγγραφή βιβλίων που έχουν και διδακτική λειτουργία ανακύπτουν ιδιαίτερα διλήμματα και δυσκολίες. Ποια πρέπει να είναι η δομή, το εύρος και η εσωτερική οικονομία ενός κειμένου που αποσκοπεί να εισάγει τον αναγνώστη στις βασικές έννοιες; Πώς διατυπώνεται ο επιστημονικός λόγος ώστε να είναι μεν εύληπτος, χωρίς όμως να γίνεται απλοϊκός ή εκλαϊκευτικός; Πόσο αναλυτική και πόσο κριτική μπορεί να είναι η παρουσίαση των εννοιών και των επιχειρημάτων; Πώς επιτυγχάνεται η εξισορρόπηση μεταξύ πληροφόρησης και θεωρητικής συζήτησης; Πόσο φειδωλές πρέπει να είναι οι βιβλιογραφικές αναφορές; Πιστεύω ότι και σε αυτό το στοιχείο, το παρουσιαζόμενο βιβλίο πέτυχε το στόχο του. Η μελέτη είναι υπό τας γραμμάς πολιτικά στρατευμένη, χωρίς να χάνει την επιστημονικότητά της, ενώ ταυτόχρονα ο επιστημονικός λόγος καθίσταται φιλικός και ευανάγνωστος για το φοιτητή και το νέο επιστήμονα.

Ξενοφών Ι. Κοντιάδης
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Παναγιώτης Αλτάνης και Χαράλαμπος Οικονόμου (επιμέλεια) ***Σχέδιο Δράσης για την οριζόντια δικτύωση και τον συντονισμό*** ***των υπηρεσιών και φορέων Κοινωνικής Φροντίδας*** ***και Αλληλεγγύης για το Παιδί***

Αθήνα, Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 2009, σελ. 358

Οι πολιτικές και οι υπηρεσίες για την κοινωνική προστασία και φροντίδα για το παιδί βρίσκονται στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των σύγχρονων κοινωνιών και στην ατζέντα των Διεθνών Οργανισμών. Το περιεχόμενο των πολιτικών και το αντικείμενο των υπηρεσιών για το παιδί καλούνται να εναρμονιστούν με τη Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Παιδιού των Η.Ε. και των μετέπειτα ειδικών σχετικών ψηφισμάτων και αποφάσεων των Διεθνών Οργανισμών και ταυτόχρονα να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά τους σύγχρονους κοινωνικούς κινδύνους και βλάβες που απειλούν και πλήττουν τα παιδιά.

Η Ελλάδα συγκαταλέγεται μεταξύ των χωρών με αδύναμη κρατική παρέμβαση στη πρόληψη και προστασία των δικαιωμάτων των παιδιών και ελλειμματική συγκρότηση πολιτικών και δικτύου υπηρεσιών για την πρόληψη των κοινωνικών κινδύνων που απειλούν τα παιδιά καθώς και την κοινωνική φροντίδα και αποκατάσταση αυτών που έχουν υποστεί βλάβες. Η οικογένεια και το συγγενικό περιβάλλον εξακολουθούν να έχουν την αποκλειστική φροντίδα των παιδιών χωρίς επαρκή κοινωνική στήριξη για αποτελεσματική και ολοκληρωμένη φροντίδα τους. Οι κύριες αδυναμίες εντοπίζονται στην έλλειψη συστηματικού συνεχούς σχεδιασμού διερεύνησης αναγκών και προγραμμάτων πρόληψης, μηχανισμών έγκαιρης ανίχνευσης και παρέμβασης σε καταστάσεις κινδύνου και κρίσης και ολοκληρωμένου δικτύου υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας.

Το υπό κρίση βιβλίο αποτελεί ένα από τα ελάχιστα συγγράμματα που εστιάζονται στο ζήτημα της πολιτικής κοινωνικής προστασίας και των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας στη χώρα μας. Συνδυάζει την επιστημονική βιβλιογραφική μελέτη με την πρωτογενή ποιοτική και ποσοτική έρευνα και τον επιχειρησιακό σχεδιασμό. Αυτός ο συνδυασμός προσδίδει επιστημονική δυναμική στο εγχείρημα και καθιστά το περιεχόμενό του ένα πολύτιμο εργαλείο για τη βελτίωση και ανάπτυξη ενός τομέα που στη χώρα μας καταγράφει σημαντική υστέρηση σε σχέση με τις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες. Η μελέτη και η έρευνα πραγματοποιήθηκε την περίοδο Αυγούστου-Νοεμβρίου 2008 και χρησιμοποίησε ένα ευρύ συνδυασμό ερευνητικών μεθόδων, τεχνικών και εργαλείων. Το περιεχόμενο της μελέτης και τα ευρήματα της έρευνας αναδεικνύουν και διευκολύνουν την διερεύνηση των σχετικών επιστημονικών θεμάτων. Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός που περιλαμβάνεται στο βιβλίο αναδεικνύει ένα σημαντικό εύρος καινοτόμων και δομικών δράσεων που η υλοποίησή τους θα αναβαθμίσει ποιοτικά τις υφιστάμενες υπηρεσίες και θα βελτιώσει την ανταποκρισιμότητα και αποτελεσματικότητα του εθνικού δικτύου κοινωνικής φροντίδας για το παιδί.

Το περιεχόμενο της μελέτης διαρθρώνεται σε έξι κεφάλαια. Στο *Πρώτο Κεφάλαιο* παρουσιάζονται βασικές έννοιες για την παιδική προστασία και θεωρητικές προσεγγίσεις των πολιτικών κοινωνικής φροντίδας για το παιδί σύμφωνα με την σύγχρονη επιστημονική βιβλιογραφία. Αναλύονται οι κύριες διαστάσεις των σύγχρονων κοινωνικών ζητημάτων που αφορούν τα παιδιά και σχετίζονται με τα δικαιώματά τους, τους κοινωνικούς κινδύνους, την παιδική φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό στην Ελλάδα, στην Ευρώπη και διεθνώς.

Στο *Δεύτερο Κεφάλαιο* περιγράφεται η εξέλιξη του υφιστάμενου θεσμικού, οργανωτικού και διοικητικού πλαισίου των φορέων κοινωνικής φροντίδας και αλληλεγγύης για το παιδί στη χώρα μας από τη σύσταση του σύγχρονου Ελληνικού Κράτους μέχρι σήμερα και το περιεχόμενο των μέτρων και υπηρεσιών που παρέχουν.

Στο *Τρίτο Κεφάλαιο* παρουσιάζονται και αναλύονται τα ευρήματα της πρωτογενούς ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας στο σύνολο των υπηρεσιών του συστήματος κοινωνικής φροντίδας και αλληλεγγύης για το παιδί στην Ελλάδα (533 Υπηρεσίες του Δημόσιου, Ιδιωτικού και Εθελοντικού τομέα) και η αξιολόγηση του ευρύτερου περιβάλλοντος ανάπτυξης και λειτουργίας τους. Τα ερευνητικά δεδομένα και η ανάλυση αναφέρονται στην περιφερειακή ανάπτυξη, χωροθέτηση και διάρθρωση των υπηρεσιών κοινωνικής φροντίδας και αλληλεγγύης για το παιδί και στα ποιοτικά χαρακτηριστικά της οργάνωσης, λειτουργίας και υπηρεσιών που παρέχουν. Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με την αξιολόγηση της συνεργασίας και οριζόντιας διασύνδεσης των υπηρεσιών του συστήματος κοινωνικής φροντίδας και αλληλεγγύης για το παιδί.

Στο *Τέταρτο Κεφάλαιο* γίνεται σύνθεση της διεθνούς εμπειρίας για τις ανάγκες εκπόνησης του Στρατηγικού Σχεδιασμού και του Σχεδίου Δράσης, παρατίθενται προσεγγίσεις από τις σύγχρονες διεθνείς τάσεις και το υπερεθνικό θεσμικό πλαίσιο στην παιδική προστασία με αναφορές στους κύριους Διεθνείς Οργανισμούς, προσδιορίζονται οι σύγχρονες προκλήσεις για τα συστήματα κοινωνικής φροντίδας και αλληλεγγύης για το παιδί και καταγράφονται αντίστοιχες καλές πρακτικές.

Το *Πέμπτο Κεφάλαιο* επικεντρώνεται στην παρουσίαση των αξόνων και των στόχων της Αναπτυξιακής Στρατηγικής και των προτεραιοτήτων του Εθνικού Προγράμματος για την Κοινωνική Συνοχή και Αλληλεγγύη του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για το 2007-2013 για την κοινωνική πρόνοια και στην εξειδίκευση του Στρατηγικού Σχεδιασμού και των προτεραιοτήτων για την βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό του συστήματος κοινωνικής φροντίδας και αλληλεγγύης για το παιδί και της οριζόντιας διασύνδεσης των υπηρεσιών του.

Στο *Έκτο Κεφάλαιο* εξειδικεύονται οι δράσεις και τα αντίστοιχα έργα και υποέργα του Σχεδίου Δράσης για την κοινωνική φροντίδα του παιδιού και την οριζόντια διασύνδεση των υπηρεσιών

σύμφωνα με τις διαπιστώσεις που προέκυψαν από την ανάλυση των δεδομένων της έρευνας και της μελέτης σε εναρμόνιση με τους επιχειρησιακούς άξονες του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς, με την Αναπτυξιακή Στρατηγική του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και τις προτεραιότητες του Εθνικού Προγράμματος για την Κοινωνική Συνοχή και Αλληλεγγύη για την περίοδο 2007-2013.

Συμπερασματικά η μελέτη αποτελεί σημαντική συμβολή στη κατεύθυνση της βελτίωσης και του εκσυγχρονισμού του τομέα της Παιδικής Προστασίας και ευρύτερα στη προώθηση της μεταρρύθμισης του μοντέλου κοινωνικής προστασίας που ισχύουν στη χώρα μας και υποστηρίζει επιστημονικά την εξειδίκευση και τεκμηρίωση των στρατηγικών προτεραιοτήτων ανάπτυξης των αντίστοιχων κοινωνικών πολιτικών και δράσεων κοινωνικής ένταξης. Παράλληλα, συμβάλει στην προώθηση της επιστημονικής γνώσης και στον επιστημονικό διάλογο στο συγκεκριμένο γνωστικό πεδίο. Τέλος η υλοποίηση αυτής της έκδοσης αποτελεί μία από τις καλές πρακτικές συνεργασίας του κεντρικού Κράτους, του εθελοντικού τομέα και της επιστημονικής και ακαδημαϊκής κοινότητας.

Αντώνης Κώστας
Πάντειο Πανεπιστήμιο